GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe șése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 244. *Luni, Marțĭ 18 (30) Decemvre* 1884.

Brașovŭ, 17 (29) Decemvre

Intrunirea maghiară convocată de primarulŭ Clușului pe ḑiua de Sâmbĕtă s'a ținutŭ. Cu tóte că se făcuse mare sfară în țéră cu ea prin foile guvernamentale și oposițiunale, sala primăriei din Clușŭ era pe jumĕtate gólă. Dovadă eclatantă, că publiculŭ celŭ mare maghiarŭ nu sĕmte nicĭdecum trebuința unei reuniunĭ „de cultură“ ca cea proiectată de arangiatorii numitei întrunirĭ.

Și într'adevĕrŭ, n'au Maghiarii destule mijlóce de a se cultiva, n'au ei óre universitate, teatru, scolĭ de totŭ felulŭ, nu cheltuesce statulŭ destulŭ pentru cultivarea lorŭ, nu posedŭ ei o mulțime de reuniunĭ literarie și economice? Ce lipsă ar mai avé dér de-o reuniune maghiară de cultură?

Astfelŭ au raționatŭ și proprietarii, comercianții și industriașii ungurĭ cu mintea lorŭ mai puținŭ preocupată de sórtea unui sistemŭ artificialŭ, ce se află în dóga de mórte și de aceea aceștĭ cetățenĭ au rĕmasŭ acasă și au preferitŭ mai bine de a petrece liniscitŭ în cerculŭ familielorŭ lorŭ, întărindu-se astfelŭ sufletesce pentru gréua muncă, ce le mai stă înainte, decâtŭ sĕ mérgă la primăriă și sĕ agiteze prin discursurĭ măiestrite și întortochiate în contra naționalitățilorŭ din acéstă țéră, cu cari a trăi și a munci împreună în pace și în liniște suntŭ avisațĭ de necesitatea împrejurările.

S'au presentatŭ așadér la întrunire numai cărturarii și fariseii, așa numiții „onorațiori“ din Clușiu: câțiva funcționarĭ, cari aștéptă decretulŭ de înaintare; câțiva profesorĭ doritorĭ de vr'unŭ ordinŭ; câțiva advocațĭ și medicĭ, cari vorŭ se facă de aicĭ încolo carieră, și în fine câțiva deputațĭ cu gura mare, carĭ, neputĕndŭ sĕ facă nicĭ o ispravă reală pentru ușurarea sorții poporațiunei, strigă ca nisce căpiațĭ, că tótă lumea și țéra trebue sĕ vorbéscă și sĕ sĕmță în 48 de óre unguresce, sciindŭ că massele credule maghiare se vorŭ mângăiá deocamdată cu acestŭ resultatŭ alŭ patrioticelorŭ lorŭ străruințe.

Și ce voiescŭ acești „onorațiorĭ?“

Voiescŭ ei în adevĕrŭ sĕ lățéscă mai multă cultură între Maghiarii din Ardélŭ? Au ei în gândŭ sĕ-i scape din ghiarele speculanțilorŭ evrei și ale corupțiunei, ce.i bântue aḑĭ așa de cumplitŭ? Este óre scopulŭ lorŭ de a face sĕ înainteze bunăstarea morală și materială a poporațiunei ardelenescĭ?

Nimicŭ din tóte acestea.

Onorațiorii din Clușiu au alte dorințe. Ei îi credŭ pe Maghiarĭ deja pré cultivațĭ și înaintațĭ, așa că li se pare necesarŭ, ca se mai împrumute ceva din cultura lorŭ grozavă și Românilorŭ și Sasilorŭ. Marea lorŭ grijă este ca Românii și Sasii sĕ învețe câtŭ mai curĕndŭ a vorbi și a sĕmțĭ unguresce, căcĭ atuncĭ patria va fi mântuită și de miseriă și de corupțiune și de ignoranță.

Sĕrmane Ardélŭ, țéră frumósă! Ai ajunsŭ ca sĕ fi cultivatŭ de cavalerescii aranjatorĭ ai petrecerei de astă véră din Clușiu, care făcea sĕ sbârnăe ușile și ferestrile „sĕlbaticilorŭ“ cetățenĭ românĭ; ai ajunsŭ sĕ fi civilisatŭ de către slugarnicii cântărețĭ ai „imnului lui Banfiy Dezsö...“

Și ce este mai curiosŭ, nouii „civilisatorĭ“ dela Clușiu nicĭ nu ne întrébă décă voimŭ séu nu ca sĕ fimŭ cultivațĭ din partea lorŭ, ci vorŭ sĕ ne fericéscă cu cultura lorŭ chiar în contra dorinței și a trebuințelorŭ nóstre.

Poporulŭ românŭ pretinde o esistență démnă de omenire; pretinde drepturile sale; pretinde sĕ trăiéscă și elŭ în acéstă țéră liberŭ și neîmpedecatŭ ca Românŭ ce este, în puterea legilorŭ nestrămutate ale naturei și ce îi oferă aḑĭ cei ce se landă a avé „dreptulŭ și puterea“ în mâna lorŭ, — cum ḑise Hegedüs în întrunirea de Sâmbĕtă?

Ii cerŭ sĕ-șĭ lapede limba și sĕmțĕmĕntulŭ, adecă propria lui ființă, îi cerŭ o monstruósă imposibilitate.

Și acésta cutéză a-o pretinde aḑĭ în tonŭ impunătorŭ minoritatea poporațiunei Ardélului dela matoritate! Semnŭ, că ne apropiămŭ de sfĕrșitulŭ nenorocitului sistemŭ de guvernare ruinătvrŭ de țéră și de popóre!

„S'a începutŭ c'unŭ fiascŭ micŭ și s'a sfĕrșitŭ c'unŭ fiascŭ gróznicŭ....“ Așa va scrie odată istoria despre reuniunea de maghiarisare, ce se plănuesce aḑi în Clușiu, ca unulŭ din cele mai cutezătóre atentate în contra vieței nóstre naționale.

Reuniune de maghiarisare în Clușiu.

Clușiu, 20 Decemvre st. n.

Domnule Redactorŭ! Adunarea convocată de primarulŭ Clușiului pe ḑiua de 27 Decemvre a. c. în scopŭ de a se consultá asupra înființărei unei »reuniunĭ generale de cultură maghiară« séu pe românesce: unei reuniunĭ de maghiarisare în Clușiu s'a ținutŭ aḑĭ. Au fostŭ de față vreo 60 de persóne, mai totŭ funcționarĭ și profesorĭ ungurĭ. Din comitatŭ n'a venitŭ nimenĭ la adunare. Dintre boerii ungurĭ n'au fostŭ de față decâtŭ 1—2, ce se află în Clușiu și cari se hrănescŭ din sfărîmăturile, ce li le aruncă guvernulŭ dela masa cea bogată din Pesta.

Astfelŭ cu totŭ sgomotulŭ ce se făcuse prin ḑiare și cu tóte apelurile fulminante au fostŭ de față numai arangiatorii, carĭ și așa ḑilnicŭ se întâlnescŭ în clubурĭ și în casină. Erau surprinșĭ d-nii Haller, Bartha, Hegedüs et tutti quanti de acestŭ indiferentismŭ documentatŭ din partea clasei proprietare și industriașe etc. maghiare, dér și-au luatŭ inima în dințĭ, au aclamatŭ de președinte pe primarulŭ Dr. Haller Karoly și acesta a deschisŭ adunarea cu următorulŭ discursŭ:

Intr'o țéră potŭ trăí mai multe naționalitățĭ, dér națiune numai una póte fi! Națiunea trăesce în limba ei! Acésta e devisa, prin care nu numai unŭ statŭ a devenitŭ mare. Limba légă între sine pe locuitorii patriei, ea îi înfrățesce ca pe nisce membri ai națiunei. Décă locuitorii patriei nu potŭ avé unŭ punctŭ de întâlnire într'o limbă comună, nu se póte desvoltá între ei stima și încrederea reciprocă.... Décă crescerea și cultura unei séu altei părțĭ a poporului se alipesce cu tenacitate de tipulŭ naționalității și alŭ rassei, este imposibilŭ ca rassele diferite ce trăiescŭ în patriă sĕ între astfelŭ în atingere. De aicĭ apoi se nasce cu încetulŭ și, precum cu durere trebue sĕ-o esperiămŭ deja, ca necesitate ura de rassă, care produce nu numai în viața socială atâta amărăciune, dér sgudue chiar și temeliile statului.

Décă vorbescŭ de ura de rassă o spunŭ francŭ, că décă noi și cunóscemŭ și sĕmțimŭ acéstă ură, ea nu locuiesce în peptulŭ patriotului maghiarŭ, ci ne facŭ sĕ-o simțimŭ numai unii »frațĭ iubițĭ.«

Noi nu împedecămŭ **(??!)** pe compatrioții noștri de altă limbă, de a se folosi de limba lorŭ deosebită în biserică, în scólă, în literatură, în familiă și în societate; privimŭ cu bucuriă **(??!)** la năsuințele lorŭ către cultură și îi spijinimŭ moralicesce și materalicesce **(???!!)** și nu ceremŭ dela ei mai multŭ decâtŭ ca sĕ înțelégă limba comună a patriei, așadér sĕ înțelégă unguresce, dér **sĕ și sĕmță** împreună cu noi **unguresce**.

Noi nu voimŭ sĕ urmămŭ esemplulŭ, ce ni-lŭ dă națiunea cehă, când pretinde chiar cu forța ca în Boemia tóte sĕ fie cehescĭ. In Croația este chiar pĕcatŭ de a sci altă limbă decâtŭ cea croată. Și Ungaria sĕ nu pótă pretinde ca fiii ei sĕ fie celŭ puținŭ cu sĕmțĕmĕntulŭ Maghiarĭ? Și fiindcă nu este cu putință unŭ sentimentŭ patrioticŭ fără o limbă comună, trebue se stăruimŭ ca sĕ evemŭ o limbă comună.

N'avemŭ timpŭ de perdutŭ, inimicii noștri lucréză. Noi cu atâtŭ mai mare energiă trebue sĕ desfășurămŭ, pentru-că dreptulŭ și puterea (!) e pe partea nóstră și suntemŭ destulŭ de avertisațĭ, așa că décă amŭ sta și mai departe în neactivitatea acésta ar fi sinomimŭ cu-o sinucidere.

Domnilorŭ! Trăimŭ în epoca faptelorŭ; cu cuvinte sunătóre, cu învinuirea sistemului, a societății, a corifeilorŭ nu mai putemŭ ascunde indiferentismulŭ nostru; trebue sĕ pășimŭ pe tĕrĕmulŭ faptelorŭ cu tótă energia, cu entusiasmŭ patrioticŭ și cu perseveranță în muncă trebue sĕ punemŭ la locŭ în scurtŭ timpŭ, ceea ce amŭ negligeatŭ timpŭ îndelungatŭ.

Mijloculŭ celŭ mai potrivitŭ este, ca sĕ înființămŭ și pentru partea acésta a patriei nóstre o reuniune de cultură maghiară. Pentru acésta mi-am luatŭ voiă a vĕ invitá la acéstă adunare pe care o declarŭ deschisă.

Celŭ dintêiu, care a luatŭ cuvĕntulŭ a fostŭ Barta Miklos. Elŭ accentuéză înainte de tóte că fóia lui »Ellenzék« a venitŭ prima óră cu idea înființării unei reuniunĭ de maghiarisare și ḑice, că ar fi fostŭ póte mai consultŭ sĕ se studieze cestiunea mai ântêiu într'unŭ cercŭ restrînsŭ. Acésta o dovedesce faptulŭ, că din comitatŭ abia s'au presintatŭ câteva persóne la acéstă adunare. Ce privesce înființarea reuniunei, elŭ s'a gânditŭ multŭ la acésta, că cum ar putea sĕ dobĕndéscă unŭ succesŭ mai mare, făcĕndŭ sĕ între în reuniune totŭ Ardelulŭ. Elŭ așa și-a gânditŭ lucrulŭ, că cei mai însemnațĭ și cei mai bogațĭ proprietarĭ din Ardélŭ, sĕ ia causa în mâna lorŭ și sĕ fundeze reuninnea. Căcĭ orĭ și cum, décă este ca sĕ resolveze marele ei probleme, acéstă reuniune trebue sĕ dispue de însemnate mijlóce materiale. Cu durere însĕ observă, că și la acéstă ședință inaugurală esperiămŭ ce-amŭ esperiatŭ la tóte reuniunile de cultură adecă: clasa cea mai inteligentă a societății, dér totdeodată relativŭ cea cu puțină avere, honorațiorii (amploiațĭ advocațĭ, medicĭ, profesorĭ, inginerĭ) jertfescŭ mai multŭ, precândŭ marii proprietarĭ, ca și classele cele mai de josŭ ale poporului, mai departe comercianții, industriașii ș. a. jertfescŭ puținŭ pentru ajungerea unorŭ scopurĭ, carĭ suntŭ și în interesulŭ lorŭ, tocmai ca și în alŭ clasei honorațiore. Bartha cere ca sĕ se angageze câtŭ mai mulțĭ la marea muncă națională. Décă, ḑice elŭ, amŭ jertfí pentru reuniune numai unŭ procentŭ din darea ce o plătesce Ardélulŭ, amŭ dobĕndí unŭ fondŭ uriașŭ. In fine ḑice, că reuniunea sĕ îngrijéscă de a se uní cu reuniunea de cultură sĕcuéscă.

După Bartha vorbesce Hegedüs Istvan. Elŭ accentuéză consolidarea națională, acéstă problemă, care trebue sĕ o ia în mâna sa societatea maghiară. Sĕ nu ceremŭ dela statŭ mai multŭ decâtŭ póte. Nu i se póte imputá statului maghiarŭ, că nu ar fi făcutŭ nimicŭ. Ajunge sĕ vĕ provocămŭ la douĕ fapte ale lui, spre a dovedí acéstă: Maghiarisarea capitalei și subveenționarea theatrului maghiarŭ din Clușiu.

Facă-șĭ și societatea datoria ei. Sĕ stăruimŭ, ca sĕ înființămŭ națiunea maghiară unitară în spiritulŭ patrioticŭ și în simțiminte patriotice, însă fără de a nimicí cu forța séu orĭ cum limba naționalitățilorŭ și proprietățile lorŭ de rassă. (?) Sĕ câștigămŭ rassele nemaghiare cu spiritulŭ, (De aceea pretinde Bartha jertfe materiale, așa de marĭ?) cu putera cuceritóre a culturei maghiare. Acestŭ principiu sĕ conducă stăruințele nóstre. Dapă ideile lui Nagy Lajos, reuniunea trebue sĕ se lățéscă peste totŭ Ardélulŭ. Sĕ ia parte la ea fiecare adevĕratŭ patriotŭ. Nu e vorba de maghiarisarea cu forța, dér este lucru de nesuferitŭ, ḑice elŭ, ca naționalitățile sĕ se

plângă că sunt asuprite, pe când noi Maghiarii suntemŭ toleranțĭ până la culme față cu ele, așa d. e. că chiar conaționalĭ de ai noștri se contopescŭ în naționalitățĭ streine. Dupăce mai vorbescŭ câțĭ-va inșĭ, adunarea decide cu unanimitate, ca să se alégă o comisiune pentru pregătirea lucrărilorŭ, respective a statutelorŭ, care comisiune să aibă dreptulŭ a se întregi cu membrii din comitatŭ, după trebuință. Mai departe se alegŭ de membrii ai acestei comisiunĭ toțĭ vice-comiții din Ardélŭ.

In fine adunarea alege în comisiunea memorală pe următorii: Dr. Haller președinte; Polcz secretarŭ; Bartha M.; br. Banffy A.; Sigmond D.; Nagy B.; Sandor Ios; Dr. Weisz Iozsef; Gyarmathy M.; Szamosi I.; Szvacsina G.; Nagy L.; Felmeri L.; Benigai S.; Deaky A.; Dr. Finaly H.: Gemanf V.; Hegedüs Istvan; Dorgo Alb.; Incze Ios.; Ferenczi M.; Dr. Szasz B.; br. Bethlen Gerg.: Tussai Gab.; Korbuly Iozs.; Hory Bela.

Cu acésta se încheiă adunarea.

Cestiunea principatului Albaniei.

Diarulŭ turcescŭ „Tikat“ din Sofia, vorbindŭ despre Albanesĭ, dice că ei nu se unescŭ între sine asupra punctelorŭ generale și anume: Miridiții dorescŭ unŭ principatŭ sub dominațiunea unui principe europénŭ; Toschii voescŭ pentru Albania unŭ statŭ particularŭ sub dominațiunea regelui Grecilorŭ, avéndŭ camera sa de deputațĭ și propriulŭ sĕu cabinetŭ, și făcéndŭ o putere cu Grecia; Gheghii, cari partea cea mai mare suntŭ musulmanĭ, voescŭ din contră, ca Albania să conștitue unŭ principatŭ musulmanŭ sub dominațiunea prințului Jussuff Jzeddin effendi, fiulŭ defunctului sultanŭ Abd-ul-Azis, séu nefiindŭ cu putință acésta, sub prințulŭ egiptĕnŭ Hassan pașa. Acésta'i causa desbinărilorŭ albanese și o pedecă pentru împlinirea dorințeĭ lorŭ.]

„După o declarațiune ce amŭ primit'o din Albania — scrie »Tikat« — subscrisă de 62 de persóne dintre cele mai puternice și distinse ale țĕrii, Albanesii suntŭ de acordŭ ca Albania să devină unŭ principatŭ independentŭ și aliatŭ alŭ celorlalte state micĭ creștine dimprejurulŭ ei, sub protecțiunea Rusiei séu a Germaniei. Celelalte puterĭ ale Europii încă suntŭ favorabile acestei soluțiunĭ. Chiar Austria a făcutŭ cunoscutŭ, în modŭ convenabilŭ, persónelorŭ distinse ale Albaniei, că ea doresce formarea principatului Albaniei. De asemenea Italia, dupăce a asiguratŭ pe aceleașĭ persóne că marele puterĭ dorescŭ autonomia Albaniei, le făcŭ cunoscutŭ că ceea ce le preocupă este întrebarea, că din ce familiă și de ce religiune trebue să fie viitorulŭ principe alŭ Albaniei, pentru ca să aibă sprijinulŭ întregei națiunĭ.

„Câtŭ pentru acéstă cestiune, Albanesii din tótă Ghegaria, adecă din provinciile Dibrei, Prisrenului, Matului, Giacovei, Velechului, Tyrannei, Calcanului și din unele ținuturĭ d'ale Toschilorŭ sunt de acordŭ, ca coróna principatului albanesŭ să se dea prințului Iussuff Izzedin effendi, fiulŭ defunctului Sultanŭ Abdul Aziz, ér decă acésta nu se póte, ei preferă pe prințulŭ Hassan pașa, fratele Chedivului Egiptului.

»Mai e unŭ planŭ susținutŭ de două marĭ puterĭ streine, acela d'a creá din Albania unŭ principatŭ creștinŭ și d'a proclama unŭ principe europénŭ. Albanesii se silescŭ să se familiariseze cu acéstă ideă. Dar singura partidă, care o susține, sunt Miridiții catolicĭ, a cărorŭ putere e fórte modestă din causă că sunt puținĭ la numĕrŭ și prin urmare nu esercită nicĭ o influință. Partea națiunei, care din causa marei poporațiunĭ și a valórei sale esercită cea mai mare influință, este cea din provinciile Dibrei, Matului, Giacovei și Elkassanului, și poporațiunea acestorŭ provincii este 9/10 musulmană, care nu împărtășesce idea principatului creștinŭ.

»Albanesii Toschĭ susțină unŭ altŭ planŭ; ei dorescŭ crearea Albaniei în statŭ independentŭ sub dominațiunea regelui Greciei, cu camera sa de deputațĭ, cu cabinetulŭ sĕu particularŭ, constituindŭ, cŭ Austro-Ungaria, o singură putere cu Grecia.

»Dar și acéstă ideă e respinsă de partea musulmană menționată, care nu vrea decâtŭ pe Iussuff Izzedin séu pe Hassan pasa. O apropiere de Grecia, de Bulgaria și de Muntenegru doresce și ea, precum și de celelalte popóre orientale, pentru ca să formeze o alianță a statelorŭ balcanice în contra inimicilorŭ din afară.«

SCIRILE DILEI.

Camera advocațilorŭ din Sibiiu face cunoscutŭ, că advocatulŭ Dr. Pompiliu Isacŭ din Orăștiă s'a primitŭ în lista advocațilorŭ.

—0—

In Cernăuțĭ s'a înființatŭ sub președința P. Cuvioșiei Sale părintelui Rectorŭ alŭ seminarului o societate cu numele: »Academia ortodoxă pentru literatură, retorică și cântare bisericéscă.“ Inițiativa a luat'o Eminența Sa mitropolitulŭ dr. Samuilŭ Morariu-Andrievicĭ. Membrii ordinarĭ suntŭ toțĭ studenții în teologiă, carĭ suntŭ totodată și internĭ, adecă bursierĭ în seminarulŭ clericalŭ; cei esternĭ suntŭ membrii estraordinarĭ. Scopulŭ Academiei este de a forma preoțĭ de modelŭ și a ridica prestigiulŭ facultății teologice.

—0—

In săptĕmâna trecută poporațiunea Făgărașului a fostŭ neliniștită de multe hoții, parte făcute, parte încercate.

—0—

Inteligența română din Timișóra a ținutŭ o conferință și a luatŭ hotărîrea, ca în carnevalulŭ viitorŭ să dea unŭ balŭ în folosulŭ »Alumneului Naționalŭ“ și alŭ scólelorŭ române confesionale din acelŭ orașŭ. Spre scopulŭ acesta s'a alesŭ unŭ comitetŭ arangiatorŭ, compusŭ din 17 persóne.

—0—

Suntŭ numițĭ sublocotenențĭ în reservă d-nii: Iónu Erdelyi la reg. 37 de inf., Iónu Suciu la reg. 33 de inf., Nicolau Costanŭ ln reg. 60 de inf., Ladislau Goldișŭ la reg. 33 de inf., Aureliu cavalerŭ de Onciulŭ la reg. 16 de husarĭ, Constantinŭ cavalerŭ de Popovicĭ la reg 3 de ulanĭ.

—0—

Reuniunea de cultură ungurésca — adecă de maghiarisare — ce s'a înființatŭ în Clușă a ținutŭ Sâmbătă prima sa conferență în sala cea mare a primăriei sub președința primarului D-r. Haller. S'a luatŭ hotărîrea, ca în interesulŭ afacerei să s'alégă o comisiune pregatitóre, care să întindă activitatea reuniunei peste totŭ Ardélulŭ și să învite la viitórea ședință pe vice-prefecții tuturorŭ comitatelorŭ.

Cu ce utopii se perde timpulŭ celŭ scumpŭ!

—0—

Prin Viena circulă sgomotulŭ, că la o bancă d'acolo s'au defrandatŭ 30,000 fl

—0—

După ultimele informațiunĭ, patriarchulŭ ecumenicŭ Ioachimŭ IV a recunoscutŭ independența archiepiscopului ortodoxŭ din Carlovițŭ. Acesta va avea titlulŭ de Beatitudine. De asemenea se dice, că patriarchulŭ Ioachimŭ va recunósce și independența mitropolitului Ungro-Vlachiei din Bucurescĭ.

—0—

Opulŭ comitelui Vasili „La société de Vienne,« care a apărutŭ de curéndŭ, a fostŭ confiscatŭ din motivulŭ, că în unele locurĭ s'a comisŭ crima de lesă-maiestate.

—0—

Ministrulŭ de rĕsboiu alŭ României lucréză la unŭ proiectŭ de lege pentru o nouă reorganisare a armatei.

—0—

Citimŭ următórele în »Liberalulŭ“ din Iașĭ: »Informațiunea dată relativŭ la o agresiune a câtor-va sute de ovrei, esactă în fondŭ, este însă greșită asupra mobilului ce a produsŭ acea turburare. Iată cum stă cestiunea: Niște podarĭ fiindŭ ocupațĭ a curăți podulŭ de ferŭ de devale de Tĕrgulŭ-Cucului, fură chiămațĭ de vătafulŭ lorŭ să mérgă în altŭ locŭ. Ovreii din acea stradă începură a striga la podarĭ să rămâe acolo până ce vorŭ curăți perfectŭ tótă strada; podarii ne vrĕndŭ a'i asculta, unŭ numĕrŭ de două-trei sute de ovrei se strînse în jurulŭ lorŭ, și voĭ să'i facă cu d'asila a curăți podulŭ. Unŭ sergentŭ de orașŭ interveni, dar nu putŭ face nimicŭ căcĭ fŭ îmbrâncitŭ și insultatŭ de mulțime; elŭ chemă în ajutorŭ câțĭ-va gerdarmĭ; dar și aceștia nu putură astâmpăra mulțimea. În fine, sosindŭ mai mulțĭ gendarmĭ se putŭ aresta cincĭ-spre-dece ovrei din cei mai agresorĭ. Aceștia fiindŭ erĭ dușĭ spre instrucțiune la judele instructorŭ, mai mulțĭ ovrei au încercatŭ să încunjure pe gendarmĭ ce ii escorta și să elibereze pe arestațĭ dar n'au reușitŭ. Dintre acești din urmă s'au mai arestatŭ duoi. Toțĭ suntŭ actualmente în arestulŭ preventivŭ.«

—0—

»Curierulŭ Balasan« din Iașĭ comunică, că în luna trecută a muritŭ în orașulŭ Hărlău unŭ comerciantŭ israelitŭ în etate de 117 anĭ. Acestŭ bĕtrĕnŭ anume Zainvil Merder, născutŭ în orașulŭ mai susŭ citatŭ înainte de răpirea Bucovinei, lasă în urmă'i 82 copii, nepoțĭ și strănepoțĭ.

—0—

Cetimŭ în »Curierulŭ Financiarŭ« de Sâmbătă: „Incă o săptĕmână din cele mai slabe trebue să înregistrămŭ adĭ. De și valorile cotate menținŭ aprópe intacte cursurile lorŭ de acum optŭ dile, totușĭ trebue să notămŭ că afacerile au fostŭ de totŭ rare în tĕrgulŭ liberŭ și în parchetŭ, și agiulŭ aurului a continuatŭ a se ridica în proporțiunĭ însemnate. Dela 13.12% acum optŭ dile, elŭ a atinsŭ aserĕ din nou 15% fără să ne lase a întrevedea vre-o îmbunătățire óre-care. Mĕsura prin urmare d'a se ridica de către Banca Națională scomptulŭ și dobénda împrumuturilor pe deposite, mĕsură susținută în Cameră cu atâta focŭ de unii deputațĭ în frunte cu d. P. Carpŭ, n'a putŭtŭ esercitá până adĭ nicĭ o influință în bursă asupra aurului. Dovadă, cum am disŭ noi, că germenulŭ crisei se găsesce cu totulŭ în altă parte decâtŭ la Banca Națională, adecă în reaua nóstră stare economică și în diferința însemnată dintre importulŭ și exportulŭ ultimilorŭ anĭ.«

—0—

Calea ferată Bender-Reni și Reni-Galațĭ, după hotărîrea consiliului de ministri rusŭ, va fi desființată. Linia Reni-Galați s'a și vêndutŭ deja unorŭ negutătorĭ, carĭ la primă-véră vorŭ începe a ridica șinele și lemnăria de pe acéstă cale.

—0—

Cutremurulŭ de deunădĭ din Andalusia a luatŭ viața a vr'o sută cincĭdecĭ de ómenĭ.

—0—

O interesantă corespondență a primitŭ »Journal de Débats“ despre producțiunile scientifice și literare, apărute de la 1877 în Turcia. In Stambulŭ suntŭ 45 de tipografii, în Galata și în Pera 23, 9 diare aparŭ în limba turcéscă și 12 periodice. In provincii nu aparŭ de câtŭ foi administrative. Dela 1877—1883 s'au tipăritŭ 400 de opurĭ, parte traducerĭ din romanele francese, parte originale și anume romane, bucățĭ de teatru, cărțĭ de dreptŭ, de teologiă și pedagogiă.

Ministrulŭ-președinte Brătianu și juna dréptă.

In ședința camerei dela 8 Decemvre d. Brătianu, rĕspundĕndŭ la atacurile oposițiunei, făcŭ cu privire la relațiunile sale cu corifeii junimiștĭ următórea interesantă și importantă declarațiune:

....Mĭ aducŭ aminte, d-lorŭ, că on d. Cogălniceanu dicea alaltaerĭ unŭ lucru, care s'a repețitŭ de multe diare, că d. Carpŭ și d. Maiorescu au disŭ că nu d-lorŭ au venitŭ la mine, ci eu m'am dusŭ la d-lorŭ. Acésta e unŭ mare adevĕrŭ, că eu m'am dusŭ la d-lorŭ; și ce óre ațĭ voĭ d-vóstră ca omulŭ care este la putere să se considere ca într'o cetate și să stea cu pușca în mână, ca nu cumva să între și alții în cetate ca să-ĭ facă concurență? D-lorŭ, eu nu pe cei carĭ vinŭ, carĭ umblă prin intrigĭ să pótă dobéndi unŭ locŭ, nu pe aceia îi chemŭ la mine (aplause), ci cautŭ când suntŭ la putere, unde suntŭ ómeni oneștĭ, cu simțiminte naționale, liberale, de și nu împărtășescŭ tóte ideile mele séu eu pe ale lorŭ. La asemenea ómenĭ mĕ ducŭ eu și facŭ totŭ ce-mĭ este în putință ca să 'i aducŭ în jurulŭ nostru (aplause.)

Ce? ómenilorŭ carĭ vinŭ să vĕ róge di și nópte ca să le dămŭ câte o prefectură, acelora să le dămŭ? Eu cautŭ ómenĭ de carĭ simtŭ că țĕra are trebuință și facŭ tóte ademenirile ca să îndupleŭ pe ómenii oneștĭ, ca să între în administrațiune. Astfelŭ amŭ făcutŭ și cu d. Cerchez, de care dicea onor. d. Cogălniceanu alaltaerĭ că este unŭ bărbatŭ onestŭ, și totŭ astfelŭ amŭ făcutŭ și cu alții pe carĭ eu 'ĭ amŭ rugatŭ să vină a ne dá concursulŭ lorŭ și credŭ că cu acésta amŭ făcutŭ bine. Credețĭ d-vóstră că cu acésta compromitŭ libertățile României? Ori câtŭ de mare să fie talia d-lui Maiorescu și a d-lui Carpŭ și să aibă nu mica legiune pe care o au cu d-lorŭ ci de dece ori mai multŭ și să ia chiar pe d. Cogălniceanu în fruntea lorŭ, 'i desfidŭ să mai pótă atinge la libertățile publice (aplause).

Partidulŭ liberalŭ câtŭ a fostŭ la putere, așa cu rĕmășițele trecutului, are celŭ puținŭ unŭ meritŭ în ochiĭ viitorului, meritulŭ că a ținutŭ intacte libertățile publice. Onor. d. Stolojanu 'mĭ făcea mie unŭ meritŭ din trecerea oștirei nóstre peste Dunăre. Ei bine, d-lorŭ, Regele a făcutŭ să trécă oștirea Dunărea; fără Regele, nu eu, dar nicĭ mareșalulŭ Moltke, nicĭ principele Bismark nu ar fi făcutŭ să trécă oștirea Dunărea (aplause). Prin urmare să dămŭ Cesarului ce este alŭ Cesarului. Scițĭ care este meritulŭ partidului liberalŭ până astădĭ? Este că a întăritŭ regimulŭ parlamentarŭ astfelŭ încâtŭ nu'ĭ mai este témă de nimenĭ că va puté să'lŭ mai distrugă. Și de ce va fi omulŭ mai inteligentŭ, de aceea am mai multă încredere că nu se va încerca, fiind-că va înțelege că va fi strivitŭ. Unŭ singurŭ casŭ ar puté fi care să lovéscă libertățile nóstre: o ivasiune străină, și o ivasiune care ar fi în contra Hohenzolernilorŭ; numai atuncĭ s'ar puté ca libertățile nóstre să fie sfărîmate. Cât va fi Carolŭ I pe tronulŭ României, să nu vĕ fie témă (aplause prelungite.)

După întórcerea dela Plevna, acoperitŭ de gloriă șĭ cântatŭ de Europa întrégă, mĕ ertațĭ că facŭ o indiscrețiune, au fostŭ tentațiunĭ teribile.... Ai oștirea fanatică, la lovitura de Statŭ și dărîmă regimulŭ parlamentarŭ, aceasta se diceŭ Regelui. Carolŭ I le-a rĕspunsŭ surîdéndŭ și dicéndŭ: decă am dobénditŭ o gloriă pe câmpulŭ de resbelŭ, aspirŭ la o altă gloriă și mai mare, la întemeiarea libertățilorŭ în România (aplause prelungite.)

D-lorŭ, când amŭ venitŭ în diua ântéia în acéstă Cameră, amŭ fostŭ omulŭ celŭ mai fericitŭ când amŭ vĕdutŭ representațiunea României în tótă splendórea ei, și îmĭ pare rĕu că d. Cogălnicénu a coborîtŭ acéstă tribună iară colo unde era în timpulŭ boerilorŭ, și mare dreptate a avutŭ d. Maiorescu când i-a disŭ: Eștĭ din altă scólă, căcĭ în adevĕrŭ suntŭ două scóle și nu credŭ că noua generațiune va urma scóla d-vóstră a bĕtrânilorŭ; alte timpurĭ, alte moravurĭ altele erau condițiunile de luptă, atuncĭ luptamŭ corpŭ la corpŭ și personalitatea juca unŭ mare rolŭ; fie-care din noi eramŭ unŭ condotierŭ nu numai alŭ intereselorŭ naționale, dar de multe orĭ și alŭ intereselorŭ personale. Iată trecutulŭ. Astădĭ însĕ Românii nu mai suntŭ în condițiunile în carĭ eram noi atuncĭ, și nicĭ chiar le este permisŭ să între pe acestŭ drumŭ, care atuncĭ avea cuvĕntulŭ sĕu de a fi, dar pe care apucândŭ-lŭ astădĭ, ar dovedi că au degeneratŭ.

Multe lucrurĭ a spusŭ d. Cogălniceanu la care așŭ dori să dau rĕspunsulŭ altfelŭ decâtŭ cum potŭ rĕspunde când mĕ aflu pe banca ministerială. Orĭ de câte orĭ 'mĭ am datŭ dimisiunea, unulŭ din motivele mele a fostŭ ca să

potŭ fi şi eu o dată liberŭ sĕ spunŭ, nu ḑicŭ ceea ce am pe inimă, dar' ceea ce sciu, şi care ar puté servi multŭ nu numai pentru istoria nóstră, dar şi pentru direcţiunea nouei generaţiunĭ (aplause). Ca guvernŭ însă, ca membru alŭ guvernului, sunt nevoitŭ sĕ facŭ ceea ce se ḑice despre bou, că are limbă lungă dar nu póte sĕ vorbéscă; fiindcă atuncĭ mi se va împutá că eu scoborŭ acéstă tribună, décă nu mi-aşŭ impune multe reserve în rĕspunsulŭ meu.

Legea de admisibilitate în România.

Sunt cincĭ anĭ de când se facŭ stăruinţe în România, pentru ca sĕ se facă o lege de admisibilitate şi de înaintare în funcţiunile administrative, séu cum se numesce în Ungaria, o lege de calificaţiune. Aceste stăruinţe însĕ n'au avutŭ până acuma resultatŭ, din causă că deputaţii ţinŭ cu încăpăţinare la obiceiulŭ lorŭ, ca, după cum ḑise odată d. Brătianŭ, ei sĕ administreze, ei sĕ numéscă şi sĕ distitue pe funcţiunarii administrativĭ. Acum s'a pusŭ cestiunea din nou pe tapetŭ. Eată ce cetimŭ în privinţa acésta în Românulŭ de Duminecă:

Mesagiulŭ regalŭ pentru deschiderea Corpurilorŭ legiuitóre ḑise între altele noilorŭ represintanţĭ ai naţiunei: „Sunteţĭ chemaţĭ a conlucra împreună cu guvernulŭ Meu la îmbunătăţirea întregului sistemŭ administrativŭ, punându-lŭ la înălţimea progreselorŭ realisate şi a cerinţelorŭ unei bune şi solide organisaţiunĭ interne.«

Maiorităţile Corpurilorŭ legiuitóre, în rĕspunsurile lorŭ la acestŭ Mesagiu, recunoscură că trebuinţă este d'a se îmbunătăţi administraţiunea şi făgăduiră Tronului, că vorŭ conlucra cu guvernulŭ spre a o dobêndi.

In fine minoritatea din Cameră, prin organulŭ unuia din cei mai însemnaţĭ bărbaţĭ ai ei, onor. P. P. Carp, ḑise: „O lege decĭ de admisibilitate în funcţiunile administrative, care ar cam mai tăia joculŭ influinţelorŭ locale, care ar cam împedeca pe unii indiviḑĭ d'a mai ḑice: numeşte-mĭ preşedinte de tribunalŭ pe cutare şi pe nepotulŭ cutare sub-prefectŭ, căcĭ altfelŭ nu vei avea maioritate în colegiulŭ cutare; o lege de admisibilitate care ar da acéstă armă în mâna guvernului, o asemene lege ar fi, domnilorŭ, o lege bine-făcĕtóre.«

Sciutŭ este că onor. d. P. P. Carpŭ a fostŭ ministru şi nu se póte bănuí prin urmare, că d-sa nu vorbì în deplină cunoscinţă de causă, când ḑise aceste cuvinte în şedinţa dela 4 Decemvre a camerei deputaţilorŭ. Astfelŭ dér tronŭ, guvernŭ şi unanimitatea camerilorŭ, fără deosebire de partide, recunoscură că trebuinţă mare este d'a se reorganisá administraţiunea, d'a se pune în sfirşitŭ unŭ capĕtŭ influinţelorŭ locale, care facŭ ca administraţiunea sĕ fie unŭ instrumentŭ de speculă pentru cei carĭ au voturĭ mai multe în colegiele electorale séu în Parlamentŭ.

Dér ce trebuinţă mai avea cineva de tóte aceste dechiaraţiunĭ, spre a se sci în ce stare a fostŭ necurmatŭ ş'a rĕmasŭ administraţiunea? Esperiinţa întemeiată pe fapte, a arĕtatŭ şi cu prisosŭ încă, că n'avurămŭ şi n'avemŭ o adevĕrată administraţiune. Acum, toţĭ sciu — şi sătenii mai bine decâtŭ toţĭ — că prefecţii, subprefecţii, poliţaii, în fine toţĭ funţionarii administrativĭ, trebue sĕ fie la ordinile deputaţilorŭ şi senatorilorŭ, căcĭ altfelŭ suntŭ depărtatĭ din funcţiunile lorŭ. Ministrulŭ de interne, orĭ câtŭ de multă bună-voinţă ar avé d'a se opune acestorŭ cerinţe vătĕmătóre, nu póte, căcĭ n'are nicĭ o lege pe care sĕ-şĭ pótă întemeia refusulŭ sĕu. Décă se încércă sĕ resiste, i-se punŭ beţe în róte, i-se respingŭ proiecte însemnate, ba încă îlŭ ameninţă c'unŭ votŭ de blamŭ, după cum s'a întêmplatŭ şi după cum adese se póte vedé chiar şi cu ceilalţĭ miniştri.

Acésta este adevĕrata stare a lucrurilorŭ, acésta este causa de nu puturămŭ avea o bună administraţiune şi tocmai d'aceea ne temurămŭ ş'acum că, fără o seriósă stăruinţă din partea guvernului, cu greu se va pune pe cale reorganisarea administraţiunii. Din fericire acéstă temere ne-o ridică ministrulŭ preşedinte, care perḑêndŭ în fine răbdarea, ḑise următórele cuvinte, în şedinţa Camerei dela 8 Decemvre, a căreia procesŭ-verbalŭ se publică în Monitorŭ tocmai peste cincĭ ḑile adică la 13 Decemvre. »Dér, d-vóstră strigaţĭ contra prefecţilorŭ şi supt-prefecţilorŭ? Domnia-vóstră carĭ, când venimŭ sĕ ceremŭ suprimarea unui suptŭ-prefectŭ, spuneţĭ cu toţii că piere judeţulŭ?«

D. ministru adaose în şedinţa Camerei de la 8 Decemvre: »Onor. d. Kagălniceanu şi onor. d. Tereachiu au presintatŭ câte unŭ proiectŭ de lege în privinţa administraţiunii; în amêndouĕ acele proiecte de legĭ au fostŭ şi ideile mele. Acele preiecte de legĭ le vomŭ aduce în discuţiune şi vomŭ face modificările trebuitóre pentru ca ast-felŭ s'asigurămŭ posiţiunea lorŭ şi sĕ nu-i mai lăsămŭ sĕ fie la capriciulŭ şefului lorŭ.«

Incă o-dată dér avem acum dreptulŭ sĕ credemŭ, că Adunările, după ce şi-au creatŭ privelegiulŭ — precum a ḑisŭ d. I. C. Brătianu în întrunirea de Mercurĭ séra din sala Senatului, — d'a avea bilete de liberŭ percursŭ pe tóte liniile ferate din ţéră, vorŭ asculta sfatulŭ d-lui primŭ-ministru d'a se pune pe lucru seriosŭ şi d'a realisá făgăduelile date Tronului şi ţĕrei.

AFACEREA INCHIDEREI GRANIŢELORU AUSTRO-UNGARE.

In şedinţa de la 14 Decemvre a camerei deputaţilorŭ din Bucurescĭ, d. Cogalniceanu a presentatŭ, în urma interpelării relative la oprirea exportului vitelorŭ din România în Austro-Ungaria, următórea moţiune, subscrisă de d-sa împreună cu alţĭ optŭ deputaţĭ:

Subscrişii propunŭ sĕ placă onorabilei Camere de a numi o comisiune de anchetă parlamentară, compusă de 9 membri, şi a cărei misiune sĕ fie:

1. De a lua cunoşcinţă de corespondenţa guvernului românŭ cu cabinetulŭ din Viena, în privinţa inchiderii graniţelorŭ austro-maghiare pentru vitele cornute din România şi a greutăţilorŭ şi impiedecărilorŭ, ce mai alesŭ la fruntariele ungare se facŭ importaţiunii rîmătorilorŭ în ţĕrile supuse Corónei Sântului Stefanŭ.

2. De a păşi la faţa locului, adică în cestiunile producţiunĭ şi a comerţului de exportaţiune a vitelorŭ cornute, şi anume la Botoşanĭ şi la Craiova, şi puindu-se în comunicaţiune cu autorităţile locale, cu camerele de comerţŭ şi cu producĕtorii şi comercianţii de exportŭ, sĕ cerceteze tóte casurile privitóre, fie la închiderea graniţelorŭ, fie la greutăţile ce întêmpină exportaţiunea vitelorŭ şi rîmătorilorŭ în statele austro-ungare.

3. Sĕ constate pagubele ce se ocasionează avuţiei naţionale prin aceste închiderĭ şi împiedecărĭ.

4. După sĕvêrşirea acestei lucrări la faţa locului, a se aduce la cunoştinţa camerei, încă în sesiunea acésta, resultatulŭ cercetărei şi avisulŭ comisiunii despre mijlócele cele mai nemerite, pentru restatornicirea liberei şi neîmpedecatei esportaţiunĭ a acestui mare ramŭ alŭ avuţiei naţionale, în conformitate cu stipulaţiunile convenţiunii comerciale, ce există între Austro-Ungaria şi România.

DIVERSE.

Fabrica de efecte militare şi cismăriă mecanică, M. Leon & M. Th. Mandrea, din Bucurescĭ, s'a deschisŭ Dumineca trecută. Fabrica e situată în dealulŭ Filaretului pe unŭ şesŭ întinsŭ de 4 hectare traversate de linia ferată care légă gara Nordului cu gara Filaretului. Construită după sistemulŭ fabricelorŭ moderne ea are o faţadă de 25 metri şi o adêncime de 50 metri. Bucurescii au dobênditŭ decĭ unŭ nou monumentŭ industrialŭ, — ḑice »Curierulŭ Financiarŭ« — pentru care nu scimŭ cum sĕ felicitămŭ mai bine pe fundatorii sĕi, duoi tinerĭ, fii adevĕraţĭ ai muncei şi ai meritului. Fabrica are douĕ etage. In etagiulŭ ânteiu e aşedatŭ atelierulŭ de cismăriă cu tóte maşinele necesare, care potŭ produce până la 600 părechĭ pe ḑi. Maşinele suntŭ puse în mişcare printr'o maşină motrice, cu putere de 40 de cai. Alăturĭ e unŭ vasŭ cuptorŭ cu trei cazane, dintre care unulŭ pune în mişcare maşina motrice, altulŭ încălḑesce localulŭ, şi alŭ treilea servă ca reservă. Atelierulŭ e încălditŭ cu aburŭ şi anume sălile marĭ prin mijlocirea unorŭ tuburĭ circulare, ér sălile micĭ cu sobe regulătóre. Atenţiunea visitatorilorŭ a fostŭ atrasă mai alesŭ de maşinele, care cóse tălpile şi curelele, care suntŭ încălḑite cu gazŭ şi au o putere aşa de mare încâtŭ potŭ sĕ cósă chiar o scândură de 2 centimetri în grosime, — şi de acelea carĭ formeză tocurile şi le aplică la cisme. Maşinele acestea producŭ câtŭ ar trebui sĕ muncéscă 500 lucrătorĭ spre a produce şi mai solidŭ şi mai uniformŭ. Se póte atuncĭ ḑice că fabrica împuţineză numĕrulŭ meseriaşilorŭ. Dar numai la noi nu se potŭ ridica astfelŭ de obiecţiunĭ, unde mare numĕrŭ de industrii nu esistă, unde meseriaşii noştri cu toţii uniţĭ nu potŭ produce cu mânile cantităţile de care are nevoe societatea românéscă, unde chiar d'ar mai existá încă câteva fabrice de cismăriă, suma meseriaşilorŭ nostri de astă specialitate totŭ ar puté trăi şi prospera, numai de ne-amŭ hotărî a cumpărá dela noi, iar nu dela depositele cu produse streine. Atelierulŭ de cancelariă se află în catulŭ de susŭ. Intr'ênsulŭ potŭ încăpé şi lucra comodŭ 300 uvrierĭ. Mai multe prese şi felurite instrumente, trebuinciose la curelărie: hamurĭ, şele, raniţe etc., sunt în serviciulŭ acestui atelierŭ. Produsele de hamurĭ potŭ concura cu cele din Francia, în soliditate şi în gustŭ. Am vĕḑutŭ comanda M. S. Regelui şi a colonelului Lahovari. Fabrica mai posedă unŭ atelierŭ mecanicŭ, cu tóte trebuinciósele pentru reparaţiunĭ, magazii spaţióse, diferite reservorii, şi totŭ ce e necesarŭ unui astfelŭ de stabilimentŭ. Cu unŭ cuvêntŭ, fabrica e montată în astfelŭ de condiţiunĭ, în câtŭ totulŭ concură a ne proba ce potŭ face doi ómenĭ de valóre într'o direcţiă atâtŭ de fericită pentru ţéră. La înaugurarea acestei fabricĭ au luatŭ parte d. Ionŭ Câmpinénu, ministru de comerţŭ, d. generalŭ Fălcoianu, ministru de resbelŭ, Prinţulŭ Dimitrie Ghica, preşedintele Senatului, şi o mulţime de alţĭ fruntaşĭ ai ţĕrei, carĭ luptă pentru triumfulŭ muncei şi pentru regenerarea economică a României.

Esposiţiunea din Noulŭ-Orleans. — Deschiderea esposiţiunei a fostŭ proclamată într'unŭ modŭ fórte originalŭ. Preşedintele Arthur neputêndŭ sĕ vină în persónă sĕ preşédă ceremonia, s'a stabilitŭ între galeria maşinelorŭ esposiţiunii şi aşa numita Casa-Albă din Washington — adică p'o distanţă de 520 leghe — o reţea de fire electrice care trebuia sĕ pună în mişcare tóte maşinele, apăsândŭ unŭ simplu nasture pusŭ în marea sală a otelului preşedinţialŭ. O comisiune compusă din membrii congresului, din membrii corpului diplomaticŭ şi din principalii demnitarĭ ai statului s'a întrunitŭ la orele 12 la Casa-Albă. D. Arthur a apĕsatŭ în faţa lorŭ nasturele electricŭ şi îndată tóte maşinele esposiţiunii din Noulŭ-Orleans au fostŭ puse în mişcare Impresiunea produsă asupra publicului, de acéstă ciudată operaţiune a fostŭ fórte viuă. O depeşe particulară a ḑiarului „L'Indépendance belge,« adauge: O mulţime enormă a năvălitŭ, la deschidere, în clădirile şi grădinile esposiţiunii, carĭ suntŭ situate în City-Park şi au forma unui lungŭ paralelogramŭ, mărginindu-se la sudŭ cu rîulŭ Misisipi, şi avêndŭ în mijlocŭ o sală de concertŭ, în care póte sĕ între 12.000 persóne. Congresulŭ a acordatŭ organisatorilorŭ o sumă de 1,300,000 dolarĭ; şi Statele de Sudŭ au subscrisŭ asemenea aprópe 1 milionŭ de dolarĭ. Secţiunile agricole şi orticole suntŭ dintre cele mai frumóse. La începutŭ, ideia organisatorilorŭ era d'a celebrá centenarulŭ ântêiei esposiţiunĭ de bumbacŭ americanŭ în Englitera, căcĭ în 1784 au fostŭ espediate din Charlestonŭ la Liverpoolŭ şése baloturĭ de bumbacŭ recoltatŭ în sudulŭ Americei.

Mulţămită lui Edison şi principalilorŭ electricianĭ din America, secţiunea de electricitate este asemenea fórte însemnată; şi secţiunea minerală este dintre cele mai de admiratŭ. Trebue asemenea sĕ semnalămŭ unŭ compartimentŭ specialŭ în care negrii au espusŭ specimene din lucrările lorŭ, pentru a da o ideă de progresulŭ făcutŭ de rasa lorŭ. Printre ţĕrile europene, represintate la acéstă esposiţiune, se află: Englitera, Francia, Belgia şi Rusia. Secţiunea musicantă, pentru care s'a cheltuitŭ unŭ milionŭ de dolarĭ, este una din secţiunile străine cele mai frumóse. Germania este bine represintată în secţiunea frumóselorŭ arte. „Great Eastern,« celŭ mai mare vasŭ esistă astăḑi, ce este ancoratŭ pe Misisipi, şi servă de hotelŭ şi de birtŭ. — 50,000 persóne asistau la ceremonia deschiderii. Oraşulŭ se afla ca în ḑi de sĕrbătóre. Tóte vasele portului erau împodobite cu stégurĭ. Se crede că acéstă esposiţiune va sigila împăcarea statelorŭ de Nordŭ şi de Sudŭ. Pentru a se da o mai mare însemnătate acestui faptŭ, se vorŭ face în urmă serbărĭ în Noulŭ-Orleans, la carĭ vorŭ luá parte veteranii celorŭ douĕ armate de nordŭ şi de sudŭ, cari s'au sfăşiatŭ atâtŭ de multŭ între ei în timpulŭ resbelului secesionistŭ.

Tesaurulŭ Sultanului. — Obiectele cele mai remarcabile în tesaurulŭ imperialŭ din Constantinopulŭ suntŭ mai ântêiu douĕ tronurĭ. Unulŭ, despre care se ḑice că a fostŭ tronulŭ lui Kambise, este unŭ scaunŭ largŭ cu piedestalŭ de aurŭ smălţatŭ, cu perle, rubine şi smaragde; alŭ doilea tronŭ, numitŭ Arife, cu unŭ pologŭ în formă de foişorŭ şi cu inscripţiunĭ arabe; elŭ e acoperitŭ cu smaragde, are cincĭ globurĭ de cristalŭ de munte şi dela pologŭ atârnă o pendelocă din pietri scumpe, ce se termină într'unŭ smaragd câtŭ pumnulŭ, atârnatŭ de şireturĭ cu mărgăritare; apoi douĕ cutiuţe de aurŭ cu rubine şi diamante, menite a se pune în ele barba profetului. Din petri scumpe suntŭ multe smaragde, rubine şi diamante, parte bucăţĭ marĭ, parte ceşculiţe pline cu bucăţĭ mai micĭ, cele mai multe nelucrate; săbii, iatagane, scimitare şi spade, etc. suntŭ fórte multe, dela cele mai vechĭ forme orientale, până la cele mai moderne producerĭ de fabrice; apoi armăturĭ cavalereştĭ, sceptre, casete, călimare, etc. Călimarele orientale purtate la brîu, séměnă cu unŭ pistolŭ. Relichii preţióse suntŭ în fine costumele tuturorŭ Sultanilorŭ dela Mahomed cuceritorulŭ până la Mahmud alŭ doilea. Lângă fie-care e unŭ brîu, mai multŭ de materie albă fină; unŭ pumnalŭ lucratŭ cu multă artă şi o egretă cu diamante. Egreta primilorŭ doi Sultani e compusă din penele paserii raiului. De la mulţĭ s'au păstratŭ săbiile, şi cornurĭ de pulbere; pe costumulŭ lui Murad IV. stă ordinnlŭ vechiu turcescŭ Celenk. Mai putemŭ menţiona: cheile cetăţilorŭ imperiului, o statuetă de bronzŭ a regelui din Anam, peptene de barbă, bucăţĭ nelucrate de fildeşŭ şi altele. Totulŭ este unŭ amestecŭ de tesaurŭ, museu şi magasie. Pe lângă multe pietri scumpe, aurŭ şi obiecte de artă se găsescŭ şi obiecte ce nu se potrivescŭ acolo, ca săbiile moderne şi binoclurile. Afară d'asta, pe lângă tesaurulŭ profanŭ, despre care vorbirămŭ se află şi tesaurulŭ sacru; elŭ conţine obiectele cele mai însemnate ale Islamului: mantaua şi stégulŭ profetului, sabia, arculŭ şi bastonulŭ sĕu şi alte relichii. Acestŭ tesaurŭ sacru se espune credincioşilorŭ numai în luna Ramazan.

Editorŭ: **Iacobŭ Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Dr. Aurel Mureşianu**

Cursulŭ la bursa de Viena

din 27 Decemvre st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	124.05
Rentă de aurŭ 4% . . .	95.85
Rentă de hârtiă 5% . .	90.35
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	144.90
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	97.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	103.25
Bonurĭ rurale ungare . .	100.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.50
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.25
Bonurĭ cu cl. de sortare	99.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.—
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.50
Imprumutulŭ cu premiu ung.	115.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	116.80
Renta de hărtiă austriacă	81.70
Renta de arg. austr. . .	82.65
Renta de aurŭ austr. . .	103.50
Losurile din 1860 . . .	134 80
Acţiunile băncei austro-ungare	845.—
Act. băncei de creditŭ ung.	301.—
Act. băncei de creditŭ austr.	290.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.78
Napoleon-d'orĭ	9.76 1/2
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	60.20
Londra 10 Livres sterlinge	123.25

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 15 Decemvre st. v. 1884.

	Cump.	vend.
Renta română (5%). . . .	—	—
Renta rom. amort. (5%) . .	—	—
» convert. (6%) . .	—	—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.) . .	—	—
Credit fonc. rural (7%) . .	—	—
» „ „ (5%) . .	—	—
» » urban (7%) . .	—	—
» » » (6%) . .	—	—
» » » (5%) . .	—	—
Banca naţională a României	—	—
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	—	—
« » » Naţională . .	220	—
Aurŭ	15%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 29 Decemvre st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	8 56	Vênd.	8.60
Argint românesc	»	8.50	»	8.55
Napoleon-d'orĭ	»	9.74	»	9.75
Lire turcescĭ	»	10.98	»	11.—
Imperialĭ	»	9.98	»	10.—
Galbenĭ	»	5.70	»	5.72
Scrisurile fonc. »Albina« . .	»	100—	»	101.50
Ruble Rusescĭ	»	125—	„	126—
Discontulŭ » . . .		7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, cari au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe jumĕtate de anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprile a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Societatea comercială română Bassarabianu Calfoglu & Comp.

BULETINŬ

BRĂILA 14 Decemvre 1884.

Vendĕtorŭ	Cumperĕtorŭ	Felulŭ	Kilo	Libre	Preţulŭ		Notiţe
Lombardo	Feitler	Grâu	260	55 1/4	57	—	Caicŭ
Cussoff	d-to	„	150	58—	61	—	„
Politis & C-ie	d-to	„	510	57 1/2	60	—	Şlepp
d-to	Christoforato	„	350	53 1/2	56	—	Caic hârtie
Sassu	I. Bellet	„	120	57 1/2	64	50	Magasie
Marghiloman	L. Mendl & C-ie	Porumbŭ	830	60—	55	50	„
Nicolopulo liquidaţie	d-to	„	1900	60—	36	—	predat Sulina
d-to	d-to	„	220	59—	48	—	ma. cu bilet.

De observatŭ.

Epilepsia.

Tractarea în scrisŭ.

Cei ce suferŭ de spasmurĭ, de cârcei şi de nervĭ găsescŭ ajutorŭ sigurŭ prin metoda mea. Onorariele se dau după ce se vorŭ observa succese. S'au vindecatŭ sute de ómenĭ.

Prof. Dr. Albert,

distinsŭ, pentru deosebitele succese, de către societatea scienţifică francesă cu marea **medaliă de aurŭ cl. I.**

6. Place du Frône, PARIS.

Mersulŭ trenurilorŭ

pe linia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copşa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirişŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5 59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.34	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mezö-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.09	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bĕrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşenĭ	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşenĭ	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.